

FARMAKOLOGIA

Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów	Położnictwo
Specjalność	-
Jednostka organizacyjna	Wydział Nauk o Zdrowiu
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Forma studiów	Studia stacjonarne
Profil studiów	Praktyczny
Cykl kształcenia	2022/2023
Kod przedmiotu	14-PO-D3.3-F/2
Język wykładowy	Polski
Obligatoryjność	Zajęcia obowiązkowe
Grupa zajęć, w ramach której osiąga się szczegółowe efekty uczenia się	A. Nauki podstawowe
Przedmiot kształtujący umiejętności praktyczne	Tak
Liczba punktów ECTS	3
Okres	semestr III, IV
Nauczyciel akademicki odpowiedzialny za przedmiot	mgr Dorota Krok
Prowadzący przedmiot	mgr Dorota Krok

Bilans godzin i punktów

	Liczba godzin	Liczba ECTS
Łączny nakład pracy studenta	75	3
Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela w tym zajęcia praktyczne	55	
Praca własna studenta	20	

Forma	Liczba godzin* i forma zaliczenia					
	Semestr I	Semestr II	Semestr III	Semestr IV	Semestr V	Semestr VI
Wykłady	Godziny		20	25		
	Forma zaliczenia		Z/O	E		
Ćwiczenia audytoryjne	Godziny			10		
	Forma zaliczenia			Z		
Ćwiczenia laboratoryjne	Godziny					
	Forma zaliczenia					
Ćwiczenia praktyczne	Godziny					
	Forma zaliczenia					
Ćwiczenia w CSM	Godziny					
	Forma zaliczenia					
Seminarium audytoryjne	Godziny					
	Forma zaliczenia					
Lektorat	Godziny					
	Forma zaliczenia					
Zajęcia praktyczne w CSM	Godziny					
	Forma zaliczenia					
Zajęcia praktyczne w podmiocie leczniczym	Godziny					
	Forma zaliczenia					
Praca własna pod kierunkiem nauczyciela akademickiego	Godziny		5	15		
	Forma zaliczenia		Z/O	Z/O		

*godzina dydaktyczna oznacza 45 minut

Opis przedmiotu / modułu

Cele i założenia przedmiotu/MODUŁU:	Zapoznanie studenta z zasadami farmakoterapii, zagadnieniami dotyczącymi mechanizmów działania leków, efektów klinicznych, ich losów w ustroju, wskazań i przeciwwskazań, działań niepożądanych, interakcji.
Wymagania wstępne do przedmiotu/MODUŁU:	Wiedza z zakresu nauk podstawowych, zwłaszcza z fizjologii, patologii, anatomii, mikrobiologii i biochemii.
Metody dydaktyczne	wykład informacyjny
	wykład problemowy
	prezentacja multimedialna
	dyskusja
Narzędzia dydaktyczne	rzutnik multimedialny
	informator farmaceutyczny

Modułowe efekty uczenia się

Kod modułowego efektu uczenia się	Treść modułowego efektu uczenia się	Metoda weryfikacji efektu uczenia się
<u>WIEDZA</u>		
W zakresie wiedzy student zna i rozumie:		
A.W23.	poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania oraz powodowane przez nie przemiany w ustroju zależne od wieku, a także ich działania uboczne;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna, realizacja zleconego zadania
A.W24.	poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna, realizacja zleconego zadania
A.W25.	wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna, realizacja zleconego zadania
A.W26.	ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, oraz procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna, realizacja zleconego zadania
A.W27.	podstawowe zasady farmakoterapii;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna
A.W28.	zasady farmakoterapii i fitoterapii w położnictwie, neonatologii i ginekologii oraz wpływ leków na płód i noworodka karmionego piersią, w tym teratogenne i embriotoksyczne działanie leków;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna
A.W29.	zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna
A.W30.	zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna
<u>UMIEJĘTNOŚCI</u>		
W zakresie umiejętności student potrafi:		
A.U8.	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych, ze szczególnym uwzględnieniem okresu ciąży i karmienia piersią;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna, realizacja zleconego zadania, obserwacja ciągła przez nauczyciela
A.U9.	posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna, realizacja zleconego

		zadania, obserwacja ciągła przez
--	--	----------------------------------

		nauczyciela
A.U10.	wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna, obserwacja ciągła przez nauczyciela
AU11.	przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza;	test pisemny i/lub odpowiedź ustna/pisemna, obserwacja ciągła przez nauczyciela
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do:		
A.K10.	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie czynności zawodowych;	obserwacja ciągła przez nauczyciela
A.K11.	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	obserwacja ciągła przez nauczyciela
A.K13.	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;	obserwacja ciągła przez nauczyciela
A.K15.	systematycznej aktualizacji wiedzy zawodowej i kształtowania swoich umiejętności i kompetencji społecznych, dążenia do profesjonalizmu.	obserwacja ciągła przez nauczyciela

Treści merytoryczne przedmiotu

Wykłady semestr III		
LP	Zakres tematyczny	Odniesienie zakresu tematycznego do konkretnego modułowego efektu uczenia się
1.	Grupy leków i mechanizm ich działania. Objawy uboczne działania leków i interakcje między lekami. Lekozależność. Farmakogenetyka – podstawowe pojęcia. LADME – losy leków w organizmie.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
2.	Farmakologia ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego. Narkotyczne i nienarkotyczne leki przeciwbólowe.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
3.	Farmakologia układu krążenia. Grupy leków. Interakcje między lekami. Zasady terapii chorób układu krążenia (choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie tętnicze, niewydolność krążenia, etc). Farmakoterapia zaburzeń lipidowych i otyłości.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
4.	Farmakologia przewodu pokarmowego. Leczenie choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy. Zasady terapii schorzeń wątroby i trzustki.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
5.	Farmakologia układu oddechowego. Leki wykrztuśne, sekretolityczne i przeciwkaszlowe. Leczenie astmy oskrzelowej.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.

Wykłady semestr IV		
1.	Zasady farmakoterapii i fitoterapii w położnictwie, neonatologii i ginekologii oraz wpływ leków na płód i noworodka karmionego piersią. Teratogenne i embriotoksyczne działanie leków.	A.W28. A.K10. A.K11. A.K13.
2.	Farmakologia gruczołów wydzielania wewnętrznego. Zasady leczenia cukrzycy.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
3.	Antybiotykoterapia i chemioterapia. Zasady racjonalnej antybiotykoterapii. Grupy antybiotyków i chemioterapeutyków,	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11.

	działania niepożądane.	A.K13. A.K15.
4.	Chemioterapeutyki i przeciwwirusowe, przeciwgrzybiczne, przeciwrobacze, przeciwpierwotniakowe, przeciwgruźlicze.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
5.	Zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi.	A.W30. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.

Ćwiczenia audytorjne semestr IV

Zakres tematyczny	Odniesienie zakresu tematycznego do konkretnego modułowego efektu uczenia się
Podstawy farmakologii ogólnej. Czynniki wpływające na działanie leków, drogi podawania leków, działania niepożądane i toksyczne, interakcje lekowe. Dawkowanie leków-ćwiczenia.	A.W2. A.W29 A.U8. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich, podstawowe wiadomości z receptury farmaceutycznej, receptura leków o działaniu miejscowym i ogólnym. Zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.	A.W29.A.U10. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Przygotowywanie zapisów form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza.	A.W29. A.U11.A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Szacowanie niebezpieczeństwa toksykologicznego w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych, ze szczególnym uwzględnieniem okresu ciąży i karmienia piersią.	A.U8. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Informatory farmaceutyczne i bazy danych o produktach leczniczych.	A.W29. A.U9. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.

Praca własna semestr III

Zakres tematyczny	Odniesienie zakresu tematycznego do konkretnego modułowego efektu uczenia się
Krew i środki krwiozastępcze.	A.W30. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Radiologiczne środki cieniujące – rodzaje, wskazania, działania niepożądane.	A.W26. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.

Praca własna semestr IV

Podstawy chemioterapii nowotworów.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Witaminy, mikro- i makroelementy. Preparaty złożone. Zasady rozsądnej suplementacji.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Terapia antyretrowirusowa w zakażeniach HIV.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Środki dezynfekcyjne.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Bezpieczeństwo stosowania leków podczas ciąży. Leki teratogenne i embriotoksyczne. Leki stosowane podczas porodu i w czasie połogu.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Farmakoterapia i fitoterapia w położnictwie, neonatologii i ginekologii. Środki antykoncepcyjne. Hormonalna terapia zastępcza. Farmakoterapia niepłodności.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.
Edukacja pacjenta w farmakoterapii, źródła informacji o lekach. Leki OTC.	A.W23. A.W24. A.W25. A.W26. A.W27. A.W28. A.K10. A.K11. A.K13. A.K15.

Wykaz literatury

LITERATURA PODSTAWOWA	
1.	Rajtar-Cynke G. Farmakologia: podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauk o zdrowiu Akademii Medycznych. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002
2.	Korbut R (red.), Olszanecki R, Wołkow P, Jawień J. Farmakologia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012
3.	Korbut R (red.), Olszanecki R, Wołkow P, Jawień J. Farmakologia. Repetytorium. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015
4.	Kostowski W, Herman Z.(red.)Farmakologia T.1-2, Podstawy farmakoterapii wyd.3. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA	
1.	Prandota J. (red.) Farmakologia dla zawodów pielęgniarzkich. MedPharm Polska, Wrocław 2013

Kryteria oceny

SPOSOBY OCENY:	
F - Formułująca P - Podsumowująca Pozytywne zaliczenie każdej z form zajęć modułu stanowi podstawę dopuszczenia do zaliczenia końcowego przedmiotu - EGZAMINU.	
Wykład (W)	Zasady obecności studenta na wykładach prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. F1 obecność na zajęciach zgodnie z harmonogramem; F2 aktywny udział w zajęciach; F3 realizacja zleconego zadania w ramach PW; P Ustalenie zaliczenia z wykładów odbywa się na podstawie ocen cząstkowych otrzymanych przez studenta w czasie trwania zajęć i obecności na zajęciach
Ćwiczenia (Ć)	F1 wymagana jest 100% frekwencja, w przypadku nieobecności studenta na zajęciach zobowiązany jest on do odrobienia zajęć; F2 aktywny udział w ćwiczeniach; F3 zaliczanie umiejętności bieżących zdobywanych podczas realizacji ćwiczeń; F4 dyskusja w trakcie ćwiczeń, sprawdzająca przygotowanie do zajęć; F5 ustne/pisemne kolokwia śródsemestralne; P Ustalenie zaliczenia z ćwiczeń odbywa się na podstawie ocen cząstkowych otrzymanych przez studenta w czasie trwania zajęć i obecności na zajęciach.
Praca własna studenta pod kierunkiem nauczyciela (PW)	F1 uzyskanie pozytywnej oceny z pracy zaliczeniowej;
EGZAMIN KOŃCOWY z przedmiotu/MODUŁU	Warunki dopuszczenia do egzaminu: – uzyskanie zaliczenia z wykładów, – uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń, Forma egzaminu: – egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru

KRYTERIA OCENY ODPOWIEDZI USTNEJ/PISEMNEJ (F)			Skala ocen odpowiedzi ustnej (F) w odniesieniu do ilości uzyskanych punktów	
Lp.	KRYTERIA	Liczba punktów		
1.	Zasób wiadomości, zrozumienie tematu.	0-5	bardzo dobry	16
			dobry plus	15

2.	Aktualność wiedzy położniczej.	0-5	dobry	13-14
3.	Zastosowanie prawidłowej terminologii.	0-3	dostateczny plus	11-12
4.	Spójność konstrukcji wypowiedzi.	0-3	dostateczny	9-10
RAZEM:		16 pkt	niedostateczny	<8

KRYTERIA OCENY PRACY PISEMNEJ (F)			Skala ocen pisemnej pracy(F) w odniesieniu do ilości uzyskanych punktów	
Lp.	KRYTERIA	Liczba punktów		
			bardzo dobry	19-20
1.	Zgodność tematyki i treści, zrozumienie tematu.	0-5	dobry plus	17-18
2.	Aktualność wiedzy położniczej.	0-5	dobry	15-16
3.	Zastosowanie prawidłowej terminologii.	0-3	dostateczny plus	13-14
4.	Spójność pracy.	0-3	dostateczny	11-12
5.	Wybór właściwej literatury.	0-2	niedostateczny	<10
6.	Estetyka pracy.	0-2		
RAZEM:		20 pkt		

KRYTERIA OCENY TESTU JEDNOKROTNEGO WYBORU (P)	
bardzo dobry (5,0) bdb	powyżej 91% poprawnych odpowiedzi,
dobry plus (4,5) db plus	81-90% poprawnych odpowiedzi,
dobry (4,0) db	71-80% poprawnych odpowiedzi,
dostateczny plus (3,5) dst plus	66-70% poprawnych odpowiedzi,
dostateczny (3,0) dst	60-65% poprawnych odpowiedzi,
niedostateczny (2,0) ndst	poniżej 60% poprawnych odpowiedzi,

Obowiązuje od 01.10.2022 r. dla naboru 2022/2023